

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA

Član 1.

U Zakonu o doprinosima („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08 i 91/15), u članu 4. stav (2), tačka 2) briše se.

Dosadašnja tačka 3) postaje tačka 2).

Član 2.

U članu 5., stav (3) briše se.

U stavu (4) broj 3 zamjenjuje se brojem 2.

Član 3.

U članu 6. stav (1), tačka 10), broj 0,25 zamjenjuje se brojem 0,3.

U članu 6. stav (1), iza tačke 9) dodaje se nova tačka 10) koja glasi: „naknade, pomoći i druge isplate koje poslodavac isplaćuje zaposleniku“.

Dosadašnje tačke 10), 11) i 12) postaju tačke 11), 12) i 13).

U članu 6. stav (1) tačka 12), broj 9 zamjenjuje se brojem 10.

Član 4.

U članu 7. stav (1), broj 9 se zamjenjuje brojem 10.

U stavu (2), broj 9 se zamjenjuje brojem 10.

U stavu (3), broj 9 se zamjenjuje brojem 10.

Član 5.

U članu 8., stav (1) i stav (3) brišu se.

U tački a), broj 1,1 zamjenjuje se brojem 1,3.

U tački b), broj 0,65 zamjenjuje se brojem 0,75.

U tački c), broj 0,55 zamjenjuje se brojem 0,65.

U tački d), broj 0,25 zamjenjuju se brojem 0,3.

U tački e), broj 0,25 zamjenjuju se brojem 0,3.

U tački f), broj 0,29 zamjenjuju se brojem 0,4.

U tački g), broj 0,29 zamjenjuju se brojem 0,4.

U stavu (2), brojevi „1., 2. i 3.“ zamjenjuju se brojevima „1. i 2.“.

Član 6.

U članu 9. stav (1), riječi: „i 2“, brišu se.

U stavu (2), broj 3 zamjenjuje se brojem 2.

Član 7.

U članu 10. tačka 1), riječi „(član 6. tač. od 1. do 10., tačka 12. i član 7.)“, mijenjaju se i glase: „(član 6. tač. od 1. do 13. i član 7.)“.

Broj 17,00 zamjenjuje se brojem 18,50.

Broj 12,50 zamjenjuje se brojem 13,50.

Broj 1,50 zamjenjuje se brojem 1,00.

Tačka 2) briše se.

Dosadašnje tačke 3) i 4) postaju tačke 2) i 3).

Član 8.

Član 10a. mijenja se i glasi:

„Izuzetno od člana 10., doprinosi se obračunavaju po stopi od 4,00% za zdravstveno osiguranje i 6,00% za penzijsko-invalidsko osiguranje za djelatnosti iz:

- člana 12. stav (4) tačka 1) Zakona o porezu na dohodak na sve isplate i
- člana 12. stav (4) tačka 2) Zakona o porezu na dohodak na ukupne mjesečne isplate po osobi koje ne prelaze 1.000,00 KM“.

Član 9.

Član 10b. mijenja se i glasi:

„Doprinosi prema osnovici iz člana 8. stav (1) obračunavaju se po stopama iz člana 10.“.

Član 10.

U članu 11. stav (1). tačka b), riječi „stav 2.“ zamjenjuju se riječima „stav 1.“.

U stavu (7), riječi: „Doprinosi po stopi iz člana 10a“, zamjenjuju se riječima „Doprinosi za obveznike iz člana 6. stav (1) tačka 12.“.

Član 11.

U članu 11b. riječi: „doprinose iz osnovice i doprinose na osnovicu“, zamjenjuju se riječima: „obračunate doprinose“.

Član 12.

U članu 20. stav (2), riječi: „množenik prosječne plaće i koeficijenta iz člana 6. tačka 10. i člana 8. stav 2. ovog Zakona“, mijenjaju se i glase: „umnožak prosječne plaće i koeficijenta iz člana 6. tačka 11. i člana 8. stav 1. Zakona“.

Član 13.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Obrazloženje

I. Pravni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III. 1. tačka f), koji je izmjenjen amandmanima VIII i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije.

II. Razlozi za donošenje zakona

Direktni porezi koji se odnose na oporezivanje rada imaju veoma važnu ulogu u stimulanju privrednog rasta i rasta zaposlenosti. Oporezivanje zarada u FBiH ima tri glavne komponente: udio zaposlenih u doprinosima za socijalno osiguranje, udio poslodavaca u doprinosima za socijalno osiguranje i porez na dohodak. Za razliku od načina oporezivanja rada u zemljama OECD-a i EU gdje su, pored plata, oporezive i sve ili veći dio naknada koje zaposleni dobijaju po osnovu rada, postojeći način oporezivanja plata u FBiH je omogućio da se značajan dio dohotka radniku isplaćuje kroz neoporezive naknade u vidu toplog obroka, troškova prevoza, regresa i drugih naknada. Zbog toga su stope oporezivanja rada u BiH i FBiH veoma visoke jer je osnovica za obaveze po osnovu rada samo plata radnika. Neoporezivim dohotcima nadoknađuje se veliki procenat ugovorenih naknada za rad i pri tome omogućava legalna evazija poreskih obaveza, što se negativno odražava na prikupljanje javnih prihoda po osnovu oporezivanja rada.

Takođe, dozvoljenim isplatama neoporezivih dohodaka omogućava se isisavanje značajnih sredstava iz privrede koja se potom upotrebljavaju na sivom tržištu, pri tome stvarajući neloyalnu konkurenciju onim preduzećima i poduzetnicima koji posluju pošteno, što je prepoznato i od strane samih poslodavaca.

Ukidanjem isplata neoporezivih dohodaka nastoji se spriječiti, ili u najvećoj mogućoj mjeri ograničiti mogućnost zloupotreba, stvarajući pretpostavke za snažniji privredni rast i rast zaposlenosti u FBiH.

Trenutna situacija u Bosni i Hercegovini je takva da imamo neusklađenost oporezivanja po osnovu rada između entiteta, odnosno ne postoji jedinstveni ekonomski prostor po ovom pitanju. Ovakva situacija često dovodi do nedoumica i problema za investitore kod sagledavanja mogućnosti poslovanja kao i do lošeg poslovnog imidža kako BiH tako i FBiH.

Pored problema međuentitetske neusaglašenosti u načinu oporezivanja, analize OECD-a govore da je poreski klin u FBiH među najvišim u Evropi, izražen kao odnos između obaveza koje poslodavac plati za radnika i ukupnog iznosa sredstava koji poslodavac izdvoji za radnika (neto plata uvećana za ukupne obaveze po osnovu plata). Ovakva mišljenja negativno utiču na rast privrednih aktivnosti i smanjuju strane investicije, što se navodi u dokumentima Svjetske banke („Doing Business“), Svjetskog

ekonomskog foruma („Konkurentnost“) i drugih međunarodnih institucija. Ovakva predodžba je značajnim dijelom uslovljena i metodom i načinom obračuna plata jer u FBiH postoje dodaci na platu kao što su topli obrok, naknada za prevoz, regres itd., koji nisu oporezovani i koji realno predstavljaju dohodak za uposlenika (ponekad i vrlo važan dio dohotka naročito kod radnika sa nižim platama a njih je mnogo), ali to kod predstavljanja stanja u analizama OECD-a nije uzeto u obzir. Dakle, samo uporedba stopa oporezivanja rada ne daje pravu sliku s obzirom na različite osnovice za obračun. Zbog ovakve situacije, FBiH šalje netačnu sliku da je region sa najvišim oporezivanjem rada, što u suštini nije tačno.

Zbog toga su opravdana razmišljanja o ukidanju prakse isplate neoporezivih naknada koje imaju karakter plate, odnosno o ujednačavanju načina obračuna obaveza po osnovu rada na nivou BiH i sa zemljama EU i OECD-a. Na ovaj način bismo pojednostavili i učinili pravednijim i stimulativnijim oporezivanje rada i tako doprinjeli većem privrednom rastu i zapošljavanju u FBiH. Pored toga, identično kao u RS-u, ovim Zakonom u bruto osnovicu za oporezivanje rada ulaze svi doprinosi, a ne samo doprinosi iz ličnih primanja na teret radnika kao što je to bilo do sada. U postojećem načinu oporezivanja, doprinosi na lična primanja na teret poslodavca nisu ulazili u bruto osnovicu za obračun plata. Izmjenama i dopunama Zakona uvodi se jedinstvena kategorija doprinosa iz ličnih primanja i drugih prihoda na teret zaposlenika koja zamjenjuje dosadašnje dvije kategorije doprinosa na teret zaposlenika i na teret poslodavca.

Potrebno je naglasiti da cilj ovog Zakona nije povećanje javnih prihoda i dodatno opterećenje privrede. Drugim riječima, oporezivanje svih naknada po osnovu rada, uz smanjenje stopa doprinosa, je prihodovno neutralno, bez povećanja, ali i bez umanjjenja postojećeg nivoa poreskih prihoda, a isto tako neutralno i sa stanovišta ukupnih opterećenja privrede na nivou Federacije BiH.

Novim načinom oporezivanja sa uključenjem u bruto osnovicu svih naknada po osnovu rada i svih doprinosa, zbirne stope doprinosa na bruto plate se smanjuju sa 41,5% na 33%.

I pored neutralnog efekta na nivou cijele Federacije BiH, neophodno je napomenuti da će pravni subjekti koji su ranije maksimalno koristili pogodnosti isplate neoporezivih naknada, ubuduće plaćati više obaveze (pretpostavka je da će na istom nivou zadržati naknade koje su bile neoporezive), dok će subjekti sa nižim platama, uključujući i minimalne plate, koji nisu koristili ove pogodnosti ili su ih koristili u manjem obimu, ubuduće plaćati niže obaveze po osnovu plata. Na taj način ovaj Zakon doprinosi ostvarenju principa pravednosti i socijalne osjetljivosti.

III. Obrazloženje pojedinih odredbi

Član 1. i član 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima odnose se na ukidanje doprinosa na teret poslodavca, budući da ukupni obračunati doprinosi, svakako predstavljaju trošak poslodavca. Cilj je pojednostavljenje načina obračuna plata i izjednačavanje sa načinom obračuna u RS-u što će doprinjeti unapređenju jedinstvenog ekonomskog prostora na nivou BiH.

Član 3. se odnosi na proširenje osnovice za obračun doprinosa, za iznos naknada koje su prema danas važećim propisima neoporezive. Koeficijent 0,25 se zamjenjuje koeficijentom 0,3 zbog neutralnog efekta oporezivanja.

Članom 4. ovog Zakona vrše se izmjene u članu 9. Zakona, a vezane su za izmjene u članu 6. Zakona.

Član 5. stav (1) i član 6. odnose se na ukidanje doprinosa na teret poslodavca.

Član 5. stavovi (2) do (9) ovog Zakona odnose se na povećanje koeficijenata koji služe za utvrđivanje osnovice za obračun doprinosa samostalnih poduzetnika, sa ciljem osiguravanja neutralnog efekta zbog smanjenja zbirnih stopa doprinosa iz člana 10. Zakona.

Članovi 7., 8. i 9. definišu nove ukupne stope doprinosa, niže u odnosu na stope doprinosa koje se primjenjuju u skladu sa postojećim propisima, kako bi se postigao neutralan efekat povećanja osnovice za obračun doprinosa.

Član 7. je vezan za članove 1. i 2. kojim se ukidaju doprinosi na teret poslodavca.

Članom 8. propisane su olakšice za obračun doprinosa po povlaštenim stopama za djelatnosti iz člana 12. stav (4) tačka 1) Zakona o porezu na dohodak koje se odnose na rad predstavničkih organa vlasti i to na sve isplate bez ograničenja. Povlaštene stope doprinosa se primjenjuju i na djelatnosti iz člana 12. stav (4) tačka 2) Zakona o porezu na dohodak (djelatnosti članova skupština i nadzornih odbora privrednih društava, upravnih odbora, stečajnih upravnika, sudskih vještaka i sudija porotnika), ali samo za ukupne mjesečne isplate po osobi koje ne prelaze iznos od 1.000,00 KM po osobi. Na ukupne mjesečne isplate po osobi koje prelaze limit od 1.000,00 KM primjenjuju se stope doprinosa iz člana 10. Zakona o doprinosima. Dosadašnjim zakonskim rješenjem povlaštene stope su se primjenjivale na sve djelatnosti iz člana 6. tačka 11. Zakona o doprinosima.

Članom 9. su propisane nove stope doprinosa na osnovice za preduzetnike koje su identične sa stopama na sve ostale osnovice iz člana 10. Zakona.

III. Finansijska sredstva

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.

IV. Usklađenost propisa sa zakonodavstvom EU

Odredbe predloženog zakona ne sadrže odredbe koje su u suprotnosti sa zakonodavstvom EU.